

Asia: VN/28194/2025

Suomen meriteollisuusstrategia - Kestävä ja kilpailukykyinen meriteollisuus 2035

Strategian keskeiset tavoitteet

Ovatko strategian keskeiset tavoitteet asetettu oikein? Saavutetaanko niiden toteutumisella kestävä ja kilpailukykyinen meriteollisuus Suomessa vuoteen 2035 mennessä? Tulisiko strategian keskeisiä tavoitteita täydentää joiltain osin?

Suomen uusiutuvat kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen meriteollisuusstrategiasta. Strategia muodostaa kokonaisuutena hyvin jäsenellyn ja perustellun näkemyksen toimialan kehittämisestä muuttuneessa globaalissa toimintaympäristössä. Strategia tunnistaa oikein kilpailun siirtymisen yritystasolta ekosysteemien ja valtioiden väliseksi sekä korostaa julkisen roolin merkitystä.

Strategisten tavoitteiden osalta on erittäin kannatettavaa, että strategia painottaa korkean lisäarvon innovaatioiden edistämistä sekä alan tuottavuuden nostamista kestäväälle kasvu-uralle. Tämä on keskeinen edellytys Suomen meriteollisuuden kilpailukykyyn säilyttämiselle korkean kustannustason toimintaympäristössä.

Samalla strategia voisi entistä vahvemmin tunnistaa energia- ja teknologiamurroksen vaikutukset uusien markkinoiden syntyyn sekä Suomen erityiset mahdollisuudet hyödyntää niitä.

Innovaatiot ja teknologinen edelläkävijyys

Ovatko innovaatioita ja teknologista edelläkävijyyttä koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

Strategia tunnistaa hyvin keskeiset teknologiset kehityssuunnat, kuten digitalisaation, automaation ja vähäpäästöiset käyttövoimat. Näiden painopisteiden säilyttäminen on tärkeää.

Merituulivoiman rooli jää kuitenkin strategiassa liian vähälle huomiolle. Merituulivoima ei ole ainoastaan energiapoliittinen kysymys, vaan sillä on merkittäviä vaikutuksia meriteollisuuden kysyntään, alueelliseen elinvoimaan sekä huoltovarmuuteen ja energiaturvallisuuteen. Merituulivoiman aluetalousvaikutuksista sekä Tahkoluoto Offshore että Vattenfall ovat julkaisseet hyvät selvitykset.

Merituulivoiman laajamittainen rakentaminen edellyttää erikoisaluksia, merirakenteita ja logistisia ratkaisuja, joihin suomalaisella meriteollisuudella on hyviä valmiuksia vastata varsinkin pienempien erikoisalusten rakentamiseen erikoistuneilla telakoillamme. Suomen aiempi monitoimimurtajaosaaminen tarjoaa erityisen vahvan lähtökohdan myös merituulivoiman tarvitsemien alusten kehittämiseen ja rakentamiseen vaativissa olosuhteissa. Strategian tulisi tunnistaa tämä selkeämmin osana suomalaisen meriteollisuuden kilpailuetua.

Lisäksi strategiaan olisi perusteltua sisällyttää vahvempi näkemys siitä, miten EU:n sisäiset merituulivoimamarkkinat voivat toimia kehitysalustana suomalaisille offshore-ratkaisuille. Tämä loisi mahdollisuuksia myös pienemmille erikoisalusten telakoille ja vahvistaisi arvoketjun kokonaisuutta.

Suomalaisilla telakoilla on hyvät valmiudet (osaaminen, tuotantolinjat ja -tilat, logistinen sijainti) merituulivoimaloiden perustusten osavalmistukseen ja kokoonpanoon, mikä on avainasemassa paitsi kotimaisten hankkeiden kustannustehokkaaseen toteuttamiseen, myös avaa vientipotentiaalia koko Itämeren alueelle.

Osaaminen ja työvoiman saatavuus

Ovatko osaamista ja työvoiman saatavuutta koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

-

Vienti ja uudet markkinat

Ovatko vientiä ja uusia markkinoita koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

Strategia tunnistaa hyvin geopoliittisen toimintaympäristön muutokset ja vientimarkkinoiden merkityksen. Nato-yhteistyö ja uudet kumppanuudet tarjoavat selkeitä kasvumahdollisuuksia.

Merituulivoiman osalta olisi kuitenkin tärkeää tunnistaa EU:n sisämarkkinoiden merkitys entistä konkreettisemmin. Euroopan kasvavat offshore-investoinnit luovat kysyntää erikoisaluksille, joissa suomalaisella osaamisella on kilpailuetua. Näiden markkinoiden systemaattinen hyödyntäminen voisi muodostua merkittäväksi uudeksi vientipilariksi.

Lisäksi sähköistymiseen liittyvät ratkaisut tarjoavat vientipotentiaalia. Merenkulun sähköistyminen erityisesti lyhyillä reiteillä voi kehittyä nopeasti akkuteknologian edistyessä. Suomen tulisi hyödyntää kotimarkkinoitaan testialustana, mikä tukee myös vientikelpoisten ratkaisujen syntyä.

Viranomaisalukset, hankinnat ja huoltovarmuus

Ovatko viranomaisaluksia, hankintoja ja huoltovarmuutta koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

-

Investoinnit, rahoitus ja omistajuus

Ovatko investointeja, rahoitusta ja omistajuutta koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

-

Strategiset linjaukset

Ovatko strategiset linjaukset oikein määritelty? Tulisiko niitä täydentää joiltain osin?

Strategian keskeiset tavoitteet ovat hyvin asetettuja ja tukevat meriteollisuuden kilpailukyvyyn vahvistamista.

Erytisen tärkeää on tavoitteenasettelu, joka korostaa korkean lisäarvon innovaatioita ja tuottavuuden kasvua. Näiden rinnalla strategian tulisi kuitenkin vielä vahvemmin tunnistaa uudet kasvumarkkinat, joita energiasiirtymä luo.

Merituulivoima ja sähköinen merenkulku ovat esimerkkejä kehityskuluista, joissa suomalaisella osaamisella on mahdollisuus saavuttaa merkittävää kilpailuetua, mikäli ne tunnistetaan strategisiksi painopisteiksi riittävän varhaisessa vaiheessa.

Strategian suositukset ja toimenpide-ehdotukset

Ohjaavatko suositukset 1-8 ja niihin liittyvät vuoden 2035 tavoitetilaa koskevat kirjaukset Suomen meriteollisuutta ja meriteollisuusstrategian toimeenpanoa oikeaan suuntaan? Ovatko ehdotetut toimenpiteet (1.1-8.3) oikeita? Tarvitaanko muita toimenpiteitä?

Strategian toimenpiteet ovat pääosin perusteltuja ja kattavia.

Jatkokehittämisessä olisi kuitenkin syytä:

- vahvistaa merituulivoiman roolia meriteollisuuden kysyntää luovana ajurina
- tunnistaa EU:n offshore-markkinat konkreettisenä liiketoimintamahdollisuutena
- tukea sähköisen merenkulun pilotointiympäristöjä kotimarkkinassa
- edistää poikkialaisia innovaatioekosysteemejä, joissa yhdistyvät meriteollisuus, energia-ala ja digitalisaatio

Muu palaute strategialuonnoksesta

Mitä muuta haluaisitte tuoda esille strategialuonnoksesta?

Merenkulun sähköistyminen voi edetä lyhyillä reiteillä nopeammin kuin usein arvioidaan. Akkuteknologian kehittyessä sähköiset ratkaisut eivät enää merkitse merkittävää kapasiteettihaittaa aluksille.

Suomen kannalta Helsingin ja Tallinnan välinen liikenne tarjoaa poikkeuksellisen hyvän mahdollisuuden toimia kotimarkkinana, jossa uusia ratkaisuja voidaan kehittää, pilotoida ja kaupallistaa. Tämä vahvistaisi osaamista, loisi referenssejä ja tukisi vientiä.

On syytä korostaa, että meriteollisuuden teknologiaosaaminen ei palvele vain kotimarkkinaa, vaan sillä on lähtökohtaisesti vahva vientiulottuvuus. Strategian tulisikin entistä selkeämmin hyödyntää kotimarkkinoiden roolia vientiä tukevana kehitysalustana.

Kyrölä Kimmo
Suomen uusiutuvat ry